

що стосувалися цих статей. Основою ж для формування Конституції УНР стали Універсали та положення в них окремих питань, що стосувалися державного устрою та його внутрішньої структури.

Центральна Рада мала заслуги перед українським народом. Протягом свого нетривалого існування вона пробудила його від рабської покори і сплячки, підняла на національно-визвольну боротьбу за відродження державності, створила суверенну УНР, очолила героїчну боротьбу за її незалежність на засадах найширшої демократії. В своїй законодавчій діяльності вона дійсно втілила процес формування держави соціальної орієнтації, хоч і допустила декілька помилок. В загалом ті закони та універсали, які видала Українська Центральна Рада є значними пам'ятками українського права, заснованому на ідеях демократії та соціального спрямування політики держави.

Список використаної літератури

1. Історія держави і права України. Підручник за ред. В. Я. Тація [Текст]. Том 2, К. : «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 656 с.
2. Верстюк В. Ф. Українська Центральна Рада [Текст] / В. Ф.Верстюк. – К.: «Заповіт», 1997. – 344 с.
3. Іванов В.М. Історія держави і права України : Навч. посібник [Текст] / В.М.Іванов. – К. : МАУП, 2003. – 224 с.
4. Копиленко О. Л. «Сто днів» Центральної Ради [Текст] / О. Л. Копиленко. – К.: Україна, 1992. – 204 с.
5. Копиленко О. Л., Копиленко М.Л. Держава і право України: 1917-1920: Навч. посібник. [Текст] / О. Л. Копиленко, М. Л. Копиленко. – К.: «Либідь», 1997. – 208 с.
6. Музиченко П. П. История государства и права Украины: Учеб. пособие [Текст] / П. П. Музиченко. – К.: «Знання», 2007. – 471 с.

Н. С. Котигорох

студ. I курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: к.і.н., доц. О.І. Домбровський

ІНСТИТУТ ГРОМАДЯНСТВА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Громадянство – юридично визначений, стійкий, необмежений у просторі правовий зв'язок між особою і певною державою, що визначає їхні права та обов'язки. Громадянство передбачає певну сукупність взаємних політичних, соціальних та інших прав та обов'язків. Громадянство – структурний елемент правового статусу

особи, який розкриває головний зміст людини і держави, взаємовідносин з державою та суспільством. В Україні існує єдине громадянство. Підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом [1, ст.4].

Інститут громадянства в Україні почав формуватися в першій чверті ХХ ст. Закон про громадянство УНР Центральної Ради від 02.03.1918 р. передбачав надання громадянства лише за принципом «права ґрунту» та натуралізації. Так, ст. 1 закріпила, що громадянами УНР є ті особи, які народилися на території України. Ст. 6 встановила, що особи, які протягом останніх трьох років проживали на території України, могли подавати прохання про прийняття громадянства. Ст. 9 забороняла подвійне громадянство, що було характерно і для інших країн на той час [4].

Закон про громадянство П.Скоропадського теж не передбачав подвійного громадянства. Це пояснюється тим, що заборона мати подвійне громадянство було характерною рисою для новоутворених держав, на відміну від розвинутих, в яких подвійне громадянство дозволялося. Біпатризм (подвійне громадянство) гальмує процес формування спільних цінностей та пріоритетів розвитку нації, єдності народу.

Таким чином, Центральна Рада, на відмінну від більшовицької Росії та більшовицької України, з самого початку йшла по шляху формування інституту громадянства. Незважаючи на те, що Центральна Рада визнала недосконалість Закону про громадянство УНР, він залишив помітний слід в історії становлення української державності.

За законодавством Гетьманату Павла Скоропатського громадянина Української Держави забороняється одночасно бути громадянином чи підданим іншої держави; усі Російські піддані, що пробувають на Україні під час видання цього закону, визнаються громадянами Української Держави а також визначено, що усякий, хто народився на території України, хоча би він постійно перебував поза межами її, має законне право рахуватися українським громадянином при умові, коли він подасть про те заяву на протязі року після досягнення повноліття [3, с. 93]. Відмінністю між ними є те, що у законі Центральної Ради прописано, що громадянин, що не народився на території УНР, але довгий час проживав у її межах не є громадянином цієї держави. Натомість у законі Павла Скоропатського цей пункт був прописаний по-іншому: навіть людина, яка народилася та проживала в РСФР може бути громадянином Україн-

ської держави, якщо в час прийняття даного закону перебувала на її території. Конституція УРСР від 15.05.1929 р. містить лише 2 статті, що стосуються громадянства України. До них входять:

а) ст.6 Громадяни Української Соціалістичної Радянської Республіки є тим самим громадянами Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

в) ст.7 Українська Соціалістична Радянська Республіка, виходячи з солідарності трудящих всіх націй, надає всіх політичних прав чужоземцям, що перебувають на території Української соціалістичної радянської республіки для трудових занять і належать до робітничого класу, а також до селянства, яке не вживає найманої праці, – на підставі постанов верховних органів Союзу Радянських Соціалістичних Республік [4].

Спеціальним законодавчим актом з питань громадянства є Закон України «Про громадянство України» від 18.01.2001 р. Цей Закон відповідно до Конституції України визначає правовий зміст громадянства України, підстави і порядок його набуття та припинення, повноваження органів державної влади, що беруть участь у вирішенні питань громадянства України, порядок оскарження рішень з питань громадянства. Громадянами України є: 1) усі громадяни колишнього СРСР, які на момент проголошення незалежності України проживали на її території; 2) особи, які прибули в Україну на постійне проживання після 13.11.1991 р.; 3) особи, які набули громадянство України відповідно до законів України та міжнародних договорів України [2, ст.3]. Законодавці шляхом історичного аналізу визначили найбільш прийнятний правовий зміст громадянства України. Це підтверджує той факт, що за діючим законодавством громадянам України гарантується право на зміну громадянства, а також піклування і захист тих із них, які перебувають за межами України.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996, із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 30.09.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Назва з екрана.
2. Про громадянство України [Текст]: Закон України від 18.01.2001 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №13. – Ст.65.
3. Грабовська Г. Методологічні та теоретичні аспекти дослідження правового забезпечення функціонування освіти України в 1917-1921 рр. [Текст] / Г. Грабовська // Держава і право. – 2007. – Вип. 37. – С. 92-98.
4. Турченко Ф. Г. Новітня історія України [Текст] / Ф. Г.Турченко. – К.: Генеза, 2003. – Вид.3. – 78 с.